

מסורת הש"ס

האומר פרק שלישי קידושין

ס.

עין משפט
נר מצוה

ב א מ"י פ"ו מהלכות
אישות הל' יב סמג
עשין כ טו"ע ד"ע סימן
מ ספק ד':
ב א מ"י פ"ו מהלכות
יבוס הלכה ו סמג
עשין כ נב טו"ע אה"ע
סימן קענ ספק טו:
בב ג ד מ"י פ"ו מהל'
אישות הלכה י ופ"ו
הל' טו סמג עשין מה
טו"ע אה"ע ס' לח ספק
ו:

בג ה מ"י פ"ו מהל'
אישות הל' כ טו"ע
ס ספק ד':
בד ו מ"י שם הלכה ד
טו"ע שם ס' יח:
בה ז ח מ"י פ"ו מהל'
אישות הל' טו ס
טו"ע שם ס' יח:
בו ט מ"י פ"ו מהל'
גירושין הלכה כה
סמג עשין כ טו"ע אה"ע
סימן קענ ספק ז:

תוס' ר"י חוקן (המשך)
תוך שלשים יום, משום
הכי תפסי קדוש כלם
ואפילו הם מאה, כשרא
דליבני, כלומר עושה
הורות הלבנים מניה רוח
בין השורות והשלישית
(תקח מור ומור) [ומנחת]
על זו ועל זו], הולצת.
דדילמא חזרה הוי ואין גט
לאחר מיתה ודוקהיא.
ולא מתחבטת, דדלמא
תנאה הוי, כלומר אם
אמת ומגורשת היא בזה,
שיוצא הוא, והוי כמאן
דאמר חזק מבי שיבא
עליך או שיקדש עד
שאמות. ג. דפשיטא
ליה דתנאה הוי, מהיום
אם מתי, תנאה הוי
ומגורשת. אטו מהיום
לד' יוחנן
ולאחר מיתה. וד' יוחנן
דראי שיוצא הוי ולא הוי
גט כלל, אשתכח השתא
מהיום ולאחר ל' יום
מספקא לן אי תנאה הוי
אי חזרה הוי, ואם קדושה
אנשים רבים במהיום
ולאחר עשרים ואחר
מהיום ולאחר עשרה א"צ
גטו דדלמא תנאה הוי או
דילמא חזרה הוי משום
הכי חולצת* ולא
מתחבטת, וכן נמי במהיום
ולאחר ל' ונאבד הגט
בתוך ל', ול' יוחנן גבי
גט לא הוי גט כלל
הדין, ואם תתייבם אין
בכך כלום, ולגבי קדושין
צריכה גט מכולם וכן
בהריה היא מקודשת חזק
מפלוגי מקודשת.
ומסתברא דהא מילתא
אסורא היא ולחומרא
עבדינן, גבי גט פסקין
כרב והוי ספק ולא
הוי תחולת דדילמא תנאה
הוי ודלמא דדלמא חזרה
הוי, וגבי קדושין פסקין
כ' יוחנן שצריכה גט
מכולם, וגבי הוי גט
מקודשת לי חזק מפלוגי
מקודשת מספק, יהיה
דעת ר' יוחנן מקודשת
דראי או ספק שאין בזה
הכרח, דאע"ג דגבי גיטין
חזק וראי הוא דלא הוי
גט, גבי קדושין אפשר

אפילו מאה תופסין בה. פירוש דהא קוין ומשיירי שיהי
המקדש ר"ל מעכשיו יתחילו הקידושין ולאחר ל' יום יגמרו
ופי' בקונטרס דליכא למימר ט' דעטס דרבי יוחנן משום דקסבר
דמספקא ליה אי הלשון משמע תנאה או חזרה דל"כ לא שייך למימר
ולמימני לשון מופסין דהא אין קדושין
מופסין אלא באחד מהן ואין לא
ידעין היינינו ומספיקא ט' דריך גט
מכולו ולישנא דמופסין משמע
דסצירא ליה שיש ככולס ל' קידושין
ואם תאמר אמאי אמרי' הכא
דמקודשת והא אמר לעיל דפ"ק (דף
ו). האומר לאשה חלייך מקודשת לי
אינה מקודשת ויש לומר דהתם היינו
טעמא לפי שאין אשה מתקדשת לחלפין
שיר צנוה האשה כלום אלא גומרין
(ט) כולם: ב"ר גיטא דמשייר ביה
לא ב"רם הוא. פירש בקונטרס דלא
הוי גט כריתות כיון דשייר זה ולא
נהירא דאם כן תקשי ליה מקדושין
גופייהו דהכי אמר רבי יוחנן אפילו
מאה תופסין זה כיון דמשייר לאו
כלום הוא דהא חיתקס הויה ט' ליליחבב
לכך נראה לומר דדלמי צבי האי גוונא
הוי כריתות אלא ה"פ כל גיטא
דמשייר זה לאו כלום הוא כיון שאינו
יכול להיות נגמר אלא אחר מיתה
אינו גט דלן גט לאחר מיתה ה"ה
בקידושין אם אמר מהיום ולאחר מיתה
דלינה מקודשת ויכיל דלמר מהיום
ולאחר ל' יום מקודשת דהא קידושין
מופסין זה אחר ל' כמו לפני ל':
איכא

אטו מהיום ולאחר מיתה ט' אם אתה אומר חולצת מתייבמת הכא נמי אם
אתה אומר חולצת מתייבמת תתייבם ואין בכך כלום חששא דרבנן הוה:
בתנאי האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאותן לך מאתים וזו
הרי זו מקודשת והוא יתן יעל מנת שאותן לך מכאן ועד ל' יום נתן לה
בתוך שלשים מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ה"ע"מ שיש לי מאתים וזו
הרי זו מקודשת ויש לו יעל מנת שאראך מאתים וזו הרי זו מקודשת ויראה
לה ואם הראה על השלחן אינה מקודשת: ג' איתמר רב הונא אמר
והוא יתן רב יהודה אמר לכשיתן רב הונא אמר והוא יתן תנאה הוי מקיים
תנאה ואילו רב יהודה אמר לכשיתן לבי יהיב הוי קידושי השתא מיהא לא
הוי קידושי מאי בינייהו איכא בינייהו השפשטת ידה וקבלה קידושין מאחר
לרב הונא לא הוי קידושי לרב יהודה הוי קידושי ותנן גבי גיטין כי
האי גוונא האומר לאשה הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים וזו הרי
זו מגורשת והיא תתן איתמר ר' רב הונא אמר והיא תתן רב יהודה אמר
לכשתתן רב הונא אמר והיא תתן תנאה הוי מקיימא תנאה ואולה רב
יהודה אמר לכשתתן לבי יהיבה ליה הוא דהוי גט השתא מיהא לא הוי גט
מאי

שהוא ספק ל' יוחנן ותפסי בה קדושין אפילו לאחר, לחומרא עבדינן ומקודשת מספק ואם בא אחר וקדשה תנא מזה
ומזה. וכן נראה דעת הר"ם שפסק ל' יוחנן כמ"ש באישות פ"ו (ה"י) ושם כתב והוא דחזק מפלוגי וכתב שנקודשת
מספק. ובגורשין פ"ט (ה"י) כתב שדלמא חזרה הוי. בתנאי, הרי את מקודשת. בפרטו זה על מנת שאותן לך מאתים וזו.
ג' והוא יתן. לכשתתן קדושין חלין למפרע משעה ראשונה ואם קבלה ביתנים קדושין מאחר הואיל ונתן לא הוי קדושין.
מיהא אם מת ולא נתן, קדושין דראי לא הוי ואינה צריכה חליצה שיהי לא קיים תנאו. לכשתתן. הוי קדושי מקמי הכי לא
הוי קדושי, ואם קבלה קדושין מאחר ביתנים מקודשת לשני.
*ולאחר עשרה דלמא תנאה הוי ואין צריכה גט או דלמא חזרה הוי וצריכה גט ומשום הכי חולצת. כצ"ל (ד"ו).

ובא אחר ואמר מעכשיו ולאחר עשרה. וה"ה צבאי ט' אחר אם קדשה
סתם הואיל ולא בא אחר אחריו מה לי ולתנאו אלא סידרא נקט
ותנא: אי חזרה הוי דצבאר הוי קידושין. שלא בא אחר אחריו וגמרו
קידושין לאחר עשרה ט': האי לישנא משמע תנאה ומשמע חזרה.

ובא אחר ואמר לה הרי את מקודשת לי
מעכשיו ולאחר עשרה ימים מראשון ומאחרון
גיטא מכל חד וחד דלמא קמא לחזרה
מכיון וחלו של שני ואין למנאה
איכיון ושלו קיימין ואין של ראשון
ושל אחרון קידושין וצבאי גיטא
מאמנעי ואיכא למימר דקמא תנאה
ושלו קיימין ואיכא למימר דכולהו
חזרה ושל אחרון לצד קיימין קמ"ל
ללא תרוייהו משמעני מינה אלא
ספק תנאה ספק חזרה ואי תנאה הוא
כללוה הוי תנאה ואין לשון חזרה
כלל ואי חזרה הוי לא הוי ציה לישנא
דתנאה כלל וממה נפשך אמנעי לא
הוי קידושין: אסנרה לך כו'. דהא
ליכא למימר טעמא דר' יוחנן משום
דקסבר שמי לשונות צבא משמע ומספקא
ליה לגבי האי גבאר בתנאה ולגבי האי
בחזרה דאם כן לא שייך למימני
תופסין דלן תפיסה אלא באחד מהן
ואין הוא דלא ידעין היינינו ומדקמני
תופסין משמע דסצירא ליה שיש זה
זד קידושין וכללוה: דשוו נפשייהו
כי שרגא דליבני. המסדר לציניס
ורכח כולן שזה אינו מסדר ממנו זו
על זו דל"כ הוי שורה החלונה
נפלת וחצירתה אחריה אלא מסדר
תחילה זו אלא זו וחוחר ומסדר עליה
שורה אחרת וזוהן החלונה משוכה
לחון כדי שישאר ריוח בתחתונה
להיות שניה יושבת מקצת עליה ומקצת
על שאלה ונשאר ריוח גם צניה
להיות שלשית מקצת עליה וכן כולם
הכא נמי כל אחד מלך מקום זמן
פניו לקדושין ותפסו כולן לאוסרה:
חולצת. שמה אינו גט חזקה ליבס:
ולא מסייבמת. שמה גט הוא והוא
לה גרושת אחיו והרי היא לו צכרת
שאין עליה זיקת יבוס: הא מני רבנן
היא. דמספקא להו אי תנאה אי
חזרה: גיטא דשייר ציה לא כלום
הוא. דרשמנא אמר (דצריס כד)
כריתות ט': אם מסי' פשיטא לן דתנאה
הוא והוי גיטא למפרע לכשימות:
הרי זה גט. ואינה צריכה חליצה
משמות: אטו מהיום ולאחר מיתה.
דפשיטא לרבי יוחנן דשיוצא הוא ולא

הוי גט כלל: ומשני אם אתה מרריבה חליצה אטו נמי ליבוסה.
לייבומי גרושה והיא צכרת. ופרכינן הכא נמי צבאיהם דלמא אחי ליבוסה שאם אתה אומר חולצת מתייבמת. ומשני מתייבס
ואין בכך כלום דגיטא דשייר ציה לאו גיטא הוא כלל והא דקמני לא מתייבמת חששא דרבנן היא דגורו אטו מהיום אם מתי. לחזקה דיבס
מוקמינן לה לא שייך למימני הכא אלא צימות גבי מילתא אחרית דמשום ספקא צפרק ד' אחין (יבמות לה). אכל הכא דלפילו ספקא ליכא לא
צני חזקה דהא דלמי יבמה היא: בתנאי הרי את מקודשת לי. צפרותה זו על מנת שאותן לך מאתים וזו: ה"ה ואם הראה על השלחן
אינה מקודשת. והכי פירושה ואם היה שולחני והראה לה מעות שאינן שלו והס על שלחן שלפניו אינה מקודשת דלא נמכונה זו אלא לראות
משלו: ג' אמר רב הונא והוא יתן. לכשיצאה חלין למפרע משעת קידושין ומיהו מודה רב הונא דאם מת קודם שיתנו
אינה צריכה חליצה שהרי לא קיים תנאו: וקיצול קידושין מאחר. קודם שקיים תנאו ואח"כ עמד זה וקיים תנאו: לרב הונא לא
הוי קידושי. שני קדושין דהא גמרו קדושי לשלשן למפרע: לרב יהודה הוי קידושי. שני קדושין שהרי הראשון לא נתכונן
לקדשה צפרותה אלא צבאיהם וזו דלית ליה לרב יהודה צאומר על מנת כאומר מעכשיו דמי והרי קדמו קידושי שני:

הוי גט כלל: ומשני אם אתה מרריבה חליצה אטו נמי ליבוסה.
לייבומי גרושה והיא צכרת. ופרכינן הכא נמי צבאיהם דלמא אחי ליבוסה שאם אתה אומר חולצת מתייבמת. ומשני מתייבס
ואין בכך כלום דגיטא דשייר ציה לאו גיטא הוא כלל והא דקמני לא מתייבמת חששא דרבנן היא דגורו אטו מהיום אם מתי. לחזקה דיבס
מוקמינן לה לא שייך למימני הכא אלא צימות גבי מילתא אחרית דמשום ספקא צפרק ד' אחין (יבמות לה). אכל הכא דלפילו ספקא ליכא לא
צני חזקה דהא דלמי יבמה היא: בתנאי הרי את מקודשת לי. צפרותה זו על מנת שאותן לך מאתים וזו: ה"ה ואם הראה על השלחן
אינה מקודשת. והכי פירושה ואם היה שולחני והראה לה מעות שאינן שלו והס על שלחן שלפניו אינה מקודשת דלא נמכונה זו אלא לראות
משלו: ג' אמר רב הונא והוא יתן. לכשיצאה חלין למפרע משעת קידושין ומיהו מודה רב הונא דאם מת קודם שיתנו
אינה צריכה חליצה שהרי לא קיים תנאו: וקיצול קידושין מאחר. קודם שקיים תנאו ואח"כ עמד זה וקיים תנאו: לרב הונא לא
הוי קידושי. שני קדושין דהא גמרו קדושי לשלשן למפרע: לרב יהודה הוי קידושי. שני קדושין שהרי הראשון לא נתכונן
לקדשה צפרותה אלא צבאיהם וזו דלית ליה לרב יהודה צאומר על מנת כאומר מעכשיו דמי והרי קדמו קידושי שני:

וקשיא לן דהכין מצייני קדושין בעולם שלא יפשוט בכולה (קדושי) [אשה] שאם לא קדשה כולה אשה אמר רחמנא ולא
צני אשה. משום הכי נראה דקסבר ר' יוחנן שהאומר לאשה הרי את מקודשת לי חזק מפלוגי ומקודשת ביו מספק.
דאע"ג דבבי לא הוי גט, התם הוא דעבינן כריתות אבל הכא קנין בעינן והא איכא. ואע"ג דבעי לה רבי אבא בפרק
הגורש [גיטין כב, ב] ופשיט דאינה מקודשת דאיתקש הויה ליציאה וכי היכי דבבי גט חזק מפלוגי אינה מגורשת ה"ה
בקדושין חזק מפלוגי אינה מקודשת, ר' יוחנן לא ס"ל הכי, דה"ה אשכחן ל' יוחנן פרק האישי מקדש (לעיל מד, א) דלית
ליה יוצאה והיתה שיהיה כלל בכל מקום, בדאמרין צוור ריש לקיש ככרוכי ויצאה והיתה וליכא דאשגח ביה, וקאמר ר'
יוחנן דקאמר מעכשיו ולאחר שלשים יום שיר מקום לכל מי שיקדש תוך זה הזמן, כאילו דאמר חזק מבי שיקדש

(א) לעיל טו: גיטין עב. צ"ב
קלו. תוספתא דגיטין פ"ה
ה"ה, (ב) [נכסיה: יבומי
נמי מתייבס: ג] [נכסיה:
טופ: דתנן מהיום אם
מתי מעכשיו אם מת],
(ד) [גיטין עב ע"ה],
(ה) [יבמות ג, ו] גיטין
ג, ו, גט, ו, גט, ו, גט,
(ח) [נכסיה: ויפתח פה
(ט) [נדפריה: בתר],
(י) [נכסיה: גיטין עב,
טופ: הואיל ולא החזירה],
(כ) [לעיל ה ע"ה, וגיטין פה
(ט) [נדפריה: דלמי, וז"ל
דטעמא], (ז) [נדפריה:
ל'], וז"ל צריכה (ע) לעיל
ה ע"ה, וגיטין פה
ע"ה, (ח) [לעיל ז ע"ה],
(ט) [ל']: אחר רכא
גט להוציא וכו'. דפשיטא,
(ק) [נדפריה: ככולס],

הנהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה אי חזרה
וכי לאחר עשרה הודק
קמיו לאו קידושי
הס"ד: (ב) תוס' ד"ה
אפילו וכו' גומרין
ק' בכולה הס"ד:

מוסף רש"י
רב הונא אמר והיא
תתן. מפני צבאיהם הוא וכו'
מקימא ליה אינלמי מילתא
דמשעת מיתה גיטא הוי
דלל על מנת מעכשיו הוא
ועל מנת ק' לליקיס
(גיטין טד).

מוסף תוספות
א. ונ"י גלגלן.
ב. כדאמרין בירוש
הגורש. [גיטין פב:] גבי
חזק מפלוגי וכו',
תוס' ה"ה ט"ה.

תוס' ר"י חוקן
שלשים יום אינה צריכה
גט. דמפרש מהם נפשי.
משמע הוי ומשמע הוי
כלומר איכא אינשי דאמר
משום תנאה ואיכא דאמרי
משום חזרה ודלמא קמא
וברתא אמרי משום חזרה
ואמצעי משום תנאה,
נמצא שקדושי אמצעי
חלו תכף שקדש ותבעי
נמי גיטא מאמצעי, קמ"ל
דמלוא דפשיטא לה
דבכולהו אמרי לי משום
תנאה [ואן משום חזרה,
הלכך א"צ גט מהאמצעי.
טעמיה דר' יוחנן. פי'
מקדשין חזק מפלוגי וראי
הוי טעמיה דר' יוחנן
דראי לישנא משמע תנאה
ומשמע חזרה, ודלמא
טעמא אין הקדושין אלא
לאחר ואין אנו יודעים מה
הוא ומספק צריכה גט
מכולם, אבל תופסין
משמע שכל אחד ואחד
מצא מקום פניו ויש בו
צד קדושין לה לאסרה.